

Minister Infrastruktury

Znak pisma: DGMiZS-3.514.1.2026
Warszawa, 01 kwietnia 2026

Pan
Marcin Wiącek
Rzecznik Praw Obywatelskich

Dotyczy: pisma z 2 marca 2026 r. (znak: BPG.511.116.2024.PB) w sprawie Zarządzenia porządkowego Nr 20 Dyrektora Urzędu Morskiego w Gdyni z dnia 21 listopada 2022 r. w sprawie zakazu kotwiczenia, nurkowania, wydobywania mienia, rybołówstwa i rybołówstwa rekreacyjnego w rejonie wraków statków – mogił wojennych (Dz. Urz. Woj. Pom. z 2022 r. poz. 4358), zwanego dalej: „Zarządzeniem”

Szanowny Panie Rzeczniku,

po przeanalizowaniu poruszonego przez Pana zagadnienia, w ocenie Ministra Infrastruktury Zarządzenie zostało wydane w granicach prawa, a jego podstawę stanowi art. 48 ust. 1 ustawy z dnia 21 marca 1991 r. o obszarach morskich Rzeczypospolitej Polskiej i administracji morskiej (Dz. U. z 2024 r. poz. 1125, z późn. zm.), zwanej dalej: „ustawą o obszarach morskich”.

Podnoszony w wystąpieniu zarzut braku uprawnienia Dyrektora Urzędu Morskiego do stanowienia przepisów porządkowych poza granicami morza terytorialnego nie znajduje uzasadnienia w konstrukcji powołanego przepisu. Zgodnie z art. 48 ust. 1 ustawy o obszarach morskich Dyrektor Urzędu Morskiego dysponuje dwiema rozdzielными kompetencjami: prawem do wprowadzania zakazów lub nakazów określonego zachowania, a niezależnie od tego – prawem do tworzenia i ogłaszania stref czasowo zamkniętych. Dookreślenie przestrzenne odnoszące się do „granic morskich wód wewnętrznych i morza terytorialnego” dotyczy wyłącznie kompetencji do tworzenia i ogłaszania stref czasowo zamkniętych. Wynika to z faktu, że sformułowanie: „(...) znajdujące się w strefie odpowiedzialności terytorialnej danego urzędu i będące w granicach morskich wód wewnętrznych i morza terytorialnego” odnosi się bezpośrednio do wyrazów „strefy czasowo zamknięte”. Wskazane Zarządzenie nie kreuje takiej strefy, lecz ustanawia punktowe zakazy porządkowe w celu ochrony mienia i środowiska, co mieści się w kompetencjach organu również poza morzem terytorialnym.

Zgodnie bowiem z art. 44 ust. 1 ustawy o obszarach morskich organy administracji morskiej działają na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz w wyłącznej strefie ekonomicznej, chyba że przepis szczególny stanowi inaczej.

Jak słusznie zwrócił Pan uwagę, w rozpatrywanej sprawie znaczenie mają również przepisy art. 56 ust. 1 lit. b i c w powiązaniu z art. 303 ust. 1 Konwencji Narodów Zjednoczonych o prawie morza (UNCLOS). Rzeczypospolita Polska ratyfikowała tę konwencję w drodze ustawy, co oznacza, że stanowi ona część krajowego porządku prawnego.

W szczególności należy zauważyć, że:

- Zgodnie z art. 303 ust. 2 UNCLOS Polska dysponuje w strefie przyległej (w której zalegają wraki „Wilhelm Gustloff” oraz „Goya”) jurysdykcją ochronną pozwalającą na karanie naruszeń wobec obiektów historycznych w taki sam sposób, jakby miały one miejsce na morzu terytorialnym.
- Zgodnie z art. 56 ust. 1 lit. b ppkt (iii) UNCLOS państwo nadbrzeżne posiada w wyłącznej strefie ekonomicznej (w której zalega wrak „Karlsruhe”) pełną jurysdykcję w zakresie ochrony i zachowania środowiska morskiego. Postępująca degradacja kadłubów rzeczonych wraków, zawierających znaczne ilości paliwa i materiałów niebezpiecznych, stanowi bezpośrednie zagrożenie ekologiczne.

Wobec nałożonych przez UNCLOS obowiązków ochrony środowiska morskiego w wyłącznej strefie ekonomicznej oraz ochrony dziedzictwa, wydanie Zarządzenia prewencyjnego w oparciu o przesłanki „ochrony mienia” oraz „ochrony środowiska morskiego” z art. 48 ustawy o obszarach morskich jest merytorycznie uzasadnione i posiada oparcie w świetle przepisów konwencji.

Niemniej, dostrzegając podnoszone przez Pana Rzecznika wątpliwości z zakresu wykładni literalnej oraz kierując się dbałością o przejrzystość systemu prawa, stwierdzam, że zasadna jest nowelizacja ustawy o obszarach morskich. Zmiana ta powinna zmierzać w kierunku wyraźnego doprecyzowania w tej ustawie przepisów kompetencyjnych dyrektora urzędu morskiego do wydawania zarządzeń służących ochronie wraków – w tym mogli wojennych – zlokalizowanych w wyłącznej strefie ekonomicznej, zgodnie z postulatami zawartymi w Pana wystąpieniu.

Przy czym w ocenie Ministra Infrastruktury, z uwagi na faktyczne i skuteczne zabezpieczenie rzeczoności mienia i środowiska obecnie obowiązującym Zarządzeniem, optymalnym rozwiązaniem będzie wprowadzenie tej zmiany o charakterze porządkującym w ramach przyszłych, kompleksowych prac legislacyjnych nad ustawą o obszarach morskich.

Z wyrazami szacunku

Dokument podpisany elektronicznie przez:

Z upoważnienia Ministra Infrastruktury

Arkadiusz Marchewka

Sekretarz Stanu